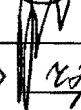

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар на навуковай рабоце
БДУКМ

 В.Р. Языковіч
« 19 » *чэрвеня* 2019 г.
Рэгістрацыйны № ВД-108 / Э вуч.

**АРГАНІЗАЦЫЯ ЭКСКУРСІЙНАГА АБСЛУГОЎВАННЯ
Ў СФЕРЫ КУЛЬТУРНАГА ТУРЫЗМУ**

*Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
на спецыяльнасці II ступені вышэйшай адукацыі
1-23 80 02 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны
Прафілізацыя: Культурная спадчына і музейлогія*

Вучэбная праграма складзена на аснове тыпавога вучэбнага плана па спецыяльнасці II ступені вышэйшай адукацыі 1-23 80 02 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны. Рэг. № Е23-2-002/ пр-тып. ад 21.03.2019

СКЛАДАЛЬНІК:

І.Г. Лупашка, дацэнт кафедры гісторыі Беларусі і музеязнаўства ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат культуралогіі

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

Я.Л. Іванова, намеснік дырэктара па лічбавых тэхналогіях і сувязях з грамадскасцю дзяржаўнай установы «Нацыянальны гістарычны музей Рэспублікі Беларусь», кандыдат культуралогіі;

С.А. Пацыенка, дацэнт кафедры менеджмента сацыяльна-культурнай дзейнасці ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат культуралогіі

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай гісторыі Беларусі і музеязнаўства ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пракакол № 12 ад 31.05. 2019 г.);

Прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пракакол № 5 ад 12 чэрвеня 2019 г.).

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

У сучасных умовах значная ўвага надаецца развіццю турыстычнай сферы, у тым ліку культурна-пазнавальнага турызму. Адным з асноўных складнікаў культурна-пазнавальнага турызму з'яўляецца экскурсія. Гэтым абумоўлена вялікая запатрабаванасць у спецыялістах у сферы экскурсійнага менеджменту (арганізацыя экскурсій) і прафесійных экскурсаводах. Такія абставіны робяць вучэбную дысцыпліну «Арганізацыя экскурсійнага абслугоўвання ў сферы культурнага турызму» надзвычай актуальнай і важнай у працэсе падрыхтоўкі спецыялістаў у галіне музейнай справы.

Мэтай вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Арганізацыя экскурсійнага абслугоўвання ў сферы культурнага турызму» з'яўляецца азнаямленне з гісторыяй, тэорыяй і практыкай у сферы арганізацыі экскурсійнага абслугоўвання, а таксама фарміраванне ведаў і практычных навыкаў, неабходных для арганізацыі, распрацоўкі і правядзення экскурсій.

У адпаведнасці з мэтай вызначаны наступныя *задачы*:

- азнаямленне магістрантаў з асноўнымі палажэннямі гісторыі і тэорыі ў сферы арганізацыі экскурсій і экскурсійнай работы;
- фарміраванне дакладнага ўяўлення аб метадыцы арганізацыі і правядзення экскурсій у сферы культурнага турызму;
- фарміраванне прафесійных навыкаў менеджера па арганізацыі экскурсій.

Зместам вучэбнай дысцыпліны «Арганізацыя экскурсійнага абслугоўвання ў сферы культурнага турызму» прадугледжана фарміраванне наступных кампетэнцый у адпаведнасці з тыпавым вучэбным планам па спецыяльнасці II ступені 1-23 80 02 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны:

Вучэбныя кампетэнцыі:

– ВК-4. Быць здольным ажыццяўляць эфектыўную камунікацыю ў розных формах (прафесійная, дзелавая, навуковая і інш.) для дасягнення сацыяльна-значных вынікаў.

Спецыяльныя кампетэнцыі:

– СК-6. Валодаць інавацыйнымі тэхналогіямі ў арганізацыі экскурсійнага абслугоўвання ў турызме.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны магістранты павінны ведаць:

- асноўныя этапы развіцця экскурсійнай справы ў Беларусі;
- сучасны стан і перспектывы развіцця экскурсійнага турызму ў Беларусі;
- сучасныя кірункі ў тэматыцы экскурсій;
- асноўныя метадалагічныя падыходы ў сучаснай экскурсійнай справе;
- асноўныя віды экскурсійных аб'ектаў у сферы культурна-пазнавальнага турызму.

умець:

- аргументаваць стварэнне новых экскурсійных прадуктаў;
- распрацоўваць экскурсіі і экскурсійныя праграмы разнастайнай тэматыкі;
- на высокім узроўні арганізоўваць і праводзіць экскурсіі для розных катэгорый экскурсантаў;
- выбіраць эфектыўныя метадыкі правядзення экскурсій;
- выбіраць аптымальныя экскурсійныя аб'екты пры падрыхтоўцы розных тыпаў экскурсій.

Для больш глыбокага засваення матэрыялу, акрамя аўдыторных заняткаў, у якасці самастойнай работы прадугледжваецца наведванне магістрантамі музейных і па-за музейных экскурсій, прагляд і аналіз мультымедычных матэрыялаў.

Пры вывучэнні вучэбнай дысцыпліны «Арганізацыя экскурсійнага абслугоўвання ў сферы культурнага турызму» выкарыстоўваюцца сучасныя метады навучання і камп'ютарныя тэхналогіі.

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Арганізацыя экскурсійнага абслугоўвання ў сферы культурнага турызму» прадугледжана 90 гадзін, з якіх – 28 гадзін – аўдыторныя заняткі. Прыкладнае размеркаванне аўдыторных гадзін па відах заняткаў: лекцыі – 20 гадзін, семінары – 8 гадзін. Рэкамендаваная форма кантролю ведаў – залік.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Уводзіны

Мэта, задачы і змест вучэбнай дысцыпліны «Арганізацыя экскурсійнага абслугоўвання ў сферы культурнага турызму». Агляд літаратуры па вучэбнай дысцыпліне.

Асноўныя паняцці: «культурна-пазнавальны (экскурсійны) турызм», «экскурсія», «экскурсант», «турыст», «арганізацыя экскурсійнай дзейнасці». Розныя падыходы да вызначэння экскурсіі. Асноўныя функцыі экскурсіі. Класіфікацыя экскурсій. Роля экскурсіі ў культурна-пазнавальным турызме.

Раздел I Гісторыя развіцця і сучасны стан экскурсійнай работы ў Рэспубліцы Беларусь

Тэма 1 Асноўныя этапы развіцця экскурсійнай справы ў Беларусі

Першае апісанне падарожжа па Беларусі ў часопісе «Современник» (1853–1856 гг.) П.Шпілеўскага. Іншыя працы П.Шпілеўскага. Публікацыі М. Каяловіча, І.Гарбачэўскага, А. Сапунова, К. Случэўскага.

Першыя арганізаваныя паездкі па Беларусі настаўнікаў і вучняў Віцебскіх гімназій (1860-я гг.).

Заснаванне і дзейнасць Цэнтральнага бюро краязнаўства (1924). Пачатак масавага турыстычнага руху ў к. 1920-х гг. Стварэнне ў Мінску Аргбюро Беларускага таварыства пралетарскага турызму і экскурсій (1931). Стварэнне раённых бюро ў Віцебску, Бабруйску, Оршы, Жлобіне. Стварэнне Дзіцячай турыстычнай станцыі (1936).

Беларускія выданні, прысвечаныя турызму: «Экскурсія на завод» (1931), «На беларускіх прасторах», «Турысты - за вывучэнне гісторыі Грамадзянскай вайны» (1932) і інш.

Аднаўленне экскурсійна-турыстычнай дзейнасці пасля Вав. Стварэнне Рэспубліканскай дзіцячай экскурсійна-турысцкай станцыі (1946) і абласных

станцый у Магілёве (1946), Віцебску (1951), Гродне (1951), Брэсце (1953), Гомелі (1957).

Стварэнне і дзейнасць Мінскай экскурсійнай базы Цэнтральнага турысцка-экскурсійнага ўпраўлення УЦСПС (1951). Распрацоўка экскурсій супрацоўнікамі Мінскай экскурсійнай базы. Адкрыццё экскурсійных бюро ў гарадах Беларусі (Магілёў, Гродна, Гомель, Віцебск, Баранавічы, Барысаў, Салігорск). Рэарганізацыя Мінскай экскурсійнай базы ў Мінскае бюро падарожжаў і экскурсій. Стварэнне аналагічных падраздзяленняў у іншых гарадах.

Пашырэнне геаграфіі падарожжаў. Пачатак падрыхтоўкі кадраў з вышэйшай адукацыяй у сферы турысцка-экскурсійнай справы (к.1960-х-пач.1970-х). Дзейнасць прадпрыемстваў «Беларустурыст» (унутранны турызм і абслугоўванне прафсаюзаў), «Белінтурыст» (прыём замежных грамадзян і адпраўка беларусаў у замежжа), «Спадарожнік» (прыём і адпраўка груп моладзі).

Прыняцце дакументаў у галіне развіцця турызма. «Схема размяшчэння і развіцця сеткі турызма ў БССР» (1974), «Схема развіцця турызма ў БССР» (1983). Арганізацыя падрыхтоўкі і павышэння арганізацыі экскурсаводаў пры Бюро падарожжаў і экскурсій.

Крызіс турысцка-экскурсійнай справы ў сяр. 1980-х – пач.1990-х гг. Значнае змяншэнне кскурсійных прапаноў, скарачэнне колькасці метадыстаў і экскурсаводаў.

Адраджэнне экскурсійнай справы. Закон РБ «Аб турызме» (1999). Значны ўздым экскурсійнай справы ў 2000-х гг. Стварэнне Нацыянальнага агенцтва па турызму (2011). Першы з'езд экскурсаводаў і гідаў-перакладчыкаў (2012).

Тэма 2 Сучасны стан экскурсійнай работы ў Беларусі

Дзяржаўная ўвага да сферы турызму. Нарматыўна-правое забяспячэнне культурна-пазнавальнага турызму ў Рэспубліцы Беларусь. Заканадаўчыя акты. Дзяржаўная праграма па развіццю турызма на 2011–2015 гг. Дзяржаўная праграма «Замкі Беларусі». Дзяржаўная праграма «Беларусь гасцінная» на 2016–2020 гг. Дзейнасць грамадска-кансультацыйнага савета па развіццю турызму. Пашырэнне колькасці турысцка-экскурсійных маршрутаў па Беларусі.

Праблемы ў сферы культурнага (экскурсійнага) турызма. Праблемы развіцця інфраструктуры, матэрыяльна-тэхнічнай базы. Спрашчэнне безвізавага рэжыму. Стан і развіццё турыстычных аб'ектаў. Праблемы ўзаемадзеяння дзяржаўных, грамадскіх і камерцыйных структур па развіццю культурна-пазнавальнага турызму.

Тэма 3 Сістэма падрыхтоўкі кадраў у сферы культурнага турызма

Падрыхтоўка і павышэнне кваліфікацыі кадраў у сферы культурнага турызма. Падрыхтоўка кадраў у БДУ, БДУКМ, БДУФК і інш. вучэбных установах. Прафесійная атэстацыя экскурсаводаў і гідаў-перакладчыкаў на базе ДУ «Нацыянальнае агенцтва па турызму». Нацыянальны рэестр экскурсаводаў і гідаў-перакладчыкаў. Інфармацыйна-метадычнае забяспячэнне дзейнасці ў сферы культурнага турызма як адзін з кірункаў дзейнасці Нацыянальнага агенцтва па турызму.

Кваліфікацыйныя характарыстыкі спецыялістаў: экскурсавод, гід-перакладчык, культуролог-аніматар, кіраўнік турыстычнай групы.

Беларускае грамадскае аб'яднанне экскурсаводаў і гідаў перакладчыкаў.

Раздзел II Сучасныя падыходы і перспектывы развіцця культурна-пазнавальнага турызму ў Беларусі

Тэма 4 Сучасныя кірункі ў развіцці культурнага турызма

Турыстычны патэнцыял Беларусі ў сферы культурна-пазнавальнага (экскурсійнага) турызму. Эфектыўнае выкарыстанне і папулярызацыя гісторыка-культурнай спадчыны ў экскурсіях па Беларусі. Сучасныя кірункі ў тэматыцы экскурсій (ваенна-гістарычныя экскурсіі, «замкавы» турызм, гарадскія экскурсіі, прамысловыя экскурсіі, аўтарскія экскурсіі і інш). Музейная экскурсія як складнік экскурсійнай праграмы тура па Беларусі. Новыя экскурсійныя аб'екты Беларусі.

Новыя тэндэнцыі і метадалагічныя падыходы ў сучаснай экскурсійнай справе. Экскурсіі-анімацыі, тэатралізаваныя экскурсіі, квэст-экскурсіі, экскурсіі на веласіпедах, сегвях, роліках і інш. Анімацыйныя праграмы турыстычных кампаній «Святовит», «Колесо путешествий», фонда «Краіна замкаў» і інш. Роля экскурсавода і гіда-перакладчыка ў рэалізацыі новых форм экскурсійнага прадукта.

Фэст экскурсаводаў і яго дзейнасць па папулярызацыі гісторыі сваёй «малой радзімы».

Тэма 5 Асновы экскурсійнага менеджмента

Арганізацыя і кіраванне экскурсійнай дзейнасцю ў турысцка-экскурсійных прадпрыемствах. Экскурсійнае бюро, яго структура: арганізатары экскурсій, кіраўнікі турысцкіх груп, экскурсаводы (гіды). Арганізацыя работы экскурсавода. Дакументацыя, якая рэгламентуе яго дзейнасць. Змест асноўных дакументаў. Дакументацыя пры рабоце з транспартнымі сродкамі. Справаздачнасць.

Сучасныя тэхналогіі фарміравання і рэкламы экскурсійнага прадукта. Вывучэнне попыту ў галіне экскурсійнага абслугоўвання. Комплексны падыход да стварэння турысцка-экскурсійнага прадукта.

Тэма 6 Экскурсія як паслуга

Паняцце экскурсійнага абслугоўвання. Экскурсія як паслуга. Якасць і культура абслугоўвання. Асноўныя патрабаванні да экскурсіі: дакладнасць, культурна-пазнавальная значнасць, задавальненне інтарэсаў экскурсантаў. Улік асабістых пераваг турыстаў і экскурсантаў у працэсе экскурсійнага абслугоўвання. Ступень задаволенасці спажыўцоў экскурсійных паслуг як мера іх якасці.

Тэма 7 Экскурсійная аўдыторыя. Дыферэнцыраваны падыход да экскурсійнага абслугоўвання

Экскурсійная аўдыторыя. Класіфікацыя экскурсантаў: фармальныя і псіхалагічныя падыходы. Сутнасць дыферэнцыраванага падыходу да экскурсійнага абслугоўвання. Віды фарміравання экскурсійных груп. Арганізацыя і правядзенне экскурсій з улікам запатрабаванняў, і інтарэсаў экскурсантаў.

Спецыфіка падрыхтоўкі, арганізацыі і правядзення экскурсій для дзяцічай аўдыторыі. Спецыфіка падрыхтоўкі, арганізацыі і правядзення экскурсій для моладзі. Спецыфіка падрыхтоўкі, арганізацыі і правядзення экскурсій для людзей сталага ўзросту.

Асаблівасці арганізацыі і правядзення экскурсій для змешаных груп.

Асаблівасці падрыхтоўкі, арганізацыі і правядзення экскурсій для замежных турыстаў.

Арганізацыя індывідуальнага экскурсійнага абслугоўвання. Арганізацыя і спецыфіка экскурсійнага абслугоўвання для сямейных наведвальнікаў.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ
(дзённая форма атрымання адукацыі)

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		Лекцыі	Семінарскія заняткі		
	Уводзіны	2			
Раздзел I Гісторыя развіцця і сучасны стан экскурсійнай работы ў Рэспубліцы Беларусь					
1.	Асноўныя этапы развіцця экскурсійнай справы ў Беларусі	4		2	Выбарачнае апытанне, пісьмовая работа
2.	Сучасны стан экскурсійнай работы ў Беларусі	2	2		Дыскусія
3.	Сістэма падрыхтоўкі кадраў у сферы культурнага турызма	2		2	Выбарачнае апытанне, падрыхтоўка рэфератаў
Раздзел II Сучасныя падыходы і перспектывы развіцця культурна-пазнавальнага турызму ў Беларусі					
4.	Сучасныя кірункі ў развіцці культурнага турызма	2	2		Выбарачнае апытанне, падрыхтоўка мультымедычных прэзентацый
5.	Асновы экскурсійнага менеджмента	2	1		Выбарачнае апытанне, падрыхтоўка рэфератаў
6.	Экскурсія як паслуга	2	1	2	Выбарачнае апытанне, тэставае заданне
7.	Экскурсійная аўдыторыя. Дыферэнцыраваны падыход да экскурсійнага абслугоўвання	4	2	2	Выбарачнае апытанне, падрыхтоўка мультымедычных прэзентацый
	Разам:	20	8	8	

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ
(завочная форма атрымання адукацыі)

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін	
		Лекцыі	Семінарыя заняткі
	Уводзіны	1	
1.	<p>Раздзел I Гісторыя развіцця і сучасны стан экскурсійнай работы ў Рэспубліцы Беларусь</p> <p>Асноўныя этапы развіцця экскурсійнай справы ў Беларусі.</p> <p>Сучасны стан экскурсійнай работы ў Беларусі.</p> <p>Сістэма падрыхтоўкі кадраў у сферы культурнага турызма.</p>	2	1
2.	<p>Раздзел II Сучасныя падыходы і перспектывы развіцця культурна-пазнавальнага турызму ў Беларусі</p> <p>Сучасныя кірункі ў развіцці культурнага турызма.</p> <p>Асновы экскурсійнага менеджмента.</p> <p>Экскурсія як паслуга.</p> <p>Экскурсійная аўдыторыя.</p> <p>Дыферэнцыраваны падыход да экскурсійнага абслугоўвання.</p>	3	1
	Разам:	6	2

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная

1. Государственная программа «Беларусь гостеприимная» на 2016–2020 годы : утв. постановлением Совета Министров Республики Беларусь 23 марта 2016 г. № 232 // Национальный правовой интернет-портал Республики Беларусь [Электронный ресурс]. – Минск, 2003 – 2017. – Режим доступа : <http://pravo.by/document/?guid=3871&p0=C21600232>. – Дата доступа : 04.03.2019.
2. Дворниченко, В.В. Организация экскурсионной деятельности : учеб.-практ. пособие для системы высш. и доп. образования / В.В. Дворниченко, Н.В. Савина. – М. : МЭСИ, 2000. – 170 с.
3. Емельянов, Б.В. Организация работы экскурсионного учреждения : учеб. пособие / Б.В.Емельянов ; Центр. совет по туризму и экскурсиям, Экскурс. упр., Ин-т повышения квалификации работников турист.-экскурс. орг. – М. : Центр. рекл.-информ. бюро «Турист», 1987. – 143 с.
4. Емельянов, Б.В. Экскурсоведение : учебник / Б.В. Емельянов. – М. : Сов. спорт, 2004. – 215 с.
5. Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб культуры, 20 ліпен. 2016 г., № 413-3 // Нацыянальны прававы інтэрнэт-партал Рэспублікі Беларусь [Электронны рэсурс]. – Мінск, 2003 – 2017 . – Рэжым доступу : <http://www.pravo.by/document/?guid=12551&p0=Нк1600413&p1=1>. – Дата доступу : 04.03.2019.
6. Олюнина, И.В. Современная практика экскурсионной работы в Республике Беларусь : пособие / И.В. Олюнина, Н.В. Сулова. – Минск : БГУ, 2014. – 142 с.
7. О туризме : Закон Респ. Беларусь : принят 25 нояб. 1999 г., № 326-3 : с изм. и доп.: текст по состоянию на 18 июля 2016 г. // Национальный правовой интернет-портал Республики Беларусь [Электронный ресурс]. – Минск, 2003 – 2017. – Режим доступа :

<http://www.pravo.by/document/?guid=3961&p0=H19900326>. – Дата доступа : 04.10.2018.

8. Потаева Г.Р. Инновации в экскурсионном (познавательном) туризме // Сборник методических рекомендаций / Нац. агентство по туризму. – Минск, 2007. – С. 265–307.

9. Савина, Н.В. Экскурсоведение : учеб.-практ. пособие / Н.В. Савина. – Минск : БГЭУ, 2007. – 246 с.

10. Сборник методических рекомендаций / Мин-во спорта и туризма Республики Беларусь, Департамент по туризму Мин-ва спорта и туризма Республики Беларусь, Нац. агентство по туризму. – Минск, 2007. – 307 с.

11. Цецохо, С.П. Экскурсоведение / С.П. Цецохо, В.К. Нестерович, Л.В. Скакун. – Минск: БГУФК, 2009. – 103 с.

Дадатковая

1. Долженко, Г.П. Экскурсионное дело : учеб. пособие / Г.П. Долженко. – М. ; Ростов-на-Дону : МарТ, 2005. – 271 с.

2. Каменец А.В. Технологии организации культурного туризма / А.В. Каменец, М.С. Кирова. – М. : Мосиздатинвест, 2006. – 128 с.

3. Карчевская, Е.Н. Организация туризма и экскурсионного обслуживания в Республике Беларусь / Е.Н. Карчевская. – Гомель : ГГТУ, 2008. – 58 с.

4. О дифференцированном подходе к экскурсионному обслуживанию : метод. рекомендации / Центр. совет по туризму и экскурсиям ВЦСПС, Гл. экскурс. упр. – М. : Центр. рекл.-информ. бюро «Турист», 1974. – 55 с.

5. Пренц К.В. Развитие культурного туризма в Беларуси : (по материалам науч. конф. и семинаров 2004 г.) // Актуальные проблемы культуры і мастацтва : навука.-інфарм. зб. / Нац. б-ка Беларусі. – 2004. – Вып. 3/4. – С. 97–108.

6. Романчук, А.В. Музейный туризм: учебно-методическое пособие / А.В. Романчук. — СанктПетербург, 2010. — 46 с.
7. Седова, Н.А. Культурно-просветительный туризм : учеб. пособие / Н.А.Седова. – М. : Сов. спорт, 2003. – 96 с.
8. Экскурсии в культуру : метод. сборник / под ред. И.М. Гревса. – М. : Мир, 1925. – 204 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Характарыстыка рэкамендуемых метадаў выкладання

Пры арганізацыі выкладання вучэбнай дысцыпліны «Арганізацыя экскурсійнага абслугоўвання ў сферы культурнага турызму» рэкамендуецца выкарыстоўваць традыцыйныя формы і метады навучання: лекцыйныя і семінарскія заняткі, варыятыўныя мадэлі кіруемай самастойнай работы. У практыку правядзення семінарскіх заняткаў мэтазгодна ўкараняць метадыкі актыўнага навучання, дыскусійныя метады (групавыя дыскусіі, мадэліраванне практычных сітуацый і інш.), візуальныя метады (метады ілюстрацыі, дэманстрацыі, відэаматэрыял).

У ліку эфектыўных педагагічных тэхналогій, якія спрыяюць развіццю крытычнага мыслення, вопыту фарміравання і выкарыстання інструментарыя вучэбна-даследчай дзейнасці, ролевага і імітацыйнага мадэлявання, магчымасці творча засвойваць новы вопыт, вылучаюцца тэхналогіі: праблемнага навучання; развіцця крытычнага мыслення; праектнага навучання; камунікацыйныя і інфармацыйныя тэхналогіі; тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці; метады аналізу канкрэтных сітуацый; іншыя інавацыйныя і інтэрактыўныя метадыкі.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы магістрантаў

Арганізацыя самастойнай работы магістрантаў прадугледжвае падрыхтоўку інфармацыйных матэрыялаў на адпаведную тэматыку, мультымедыя прэзентацый па асобных падразделах вучэбнай дысцыпліны, вывучэння дадатковых крыніц і літаратуры, падрыхтоўку да заліку і інш.

Самастойная работа магістрантаў накіравана на:

- фарміраванне навыкаў пошуку і аналізу розных відаў інфармацыі;
- засваенне, сістэматызацыю і трансляцыю атрыманых ведаў у будучай прафесійнай дзейнасці;
- развіццё дадатковых навукова-даследчых навыкаў.

Кантроль за выкананнем самастойнай работы з'яўляецца бягучым і рэалізуецца праз электронную пошту, індывідуальныя кансультацыі, падчас лекцыйных і семінарскіх заняткаў, а таксама падчас правядзення заліка.

Пералік рэкамендуемых сродкаў дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці магістрантаў

Арганізацыя вучэбнай работы магістрантаў накіравана на засваенне лекцыйнага матэрыялу, а таксама на самастойны пошук, анліз і падрыхтоўку інфармацыйных матэрыялаў да семінарскіх заняткаў па вучэбнай дысцыпліне.

Для дыягностыкі атрыманых магістрантаў ведаў прадугледжваецца выкарыстанне наступных сродкаў:

- тэставыя заданні па асобных падраздзелах і дысцыпліне ўцэлым;
- вуснае апытанне па асобных падраздзелах дысцыпліны;
- пісьмовыя работы па асобных падраздзелах дысцыпліны;
- падрыхтоўка мультымедыйных прэзентацый па асобных падраздзелах дысцыпліны;
- выступленні на семінарскіх занятках па самастойна падрыхтаваных тэмах.

Выніковая ацэнка вынікаў вучэбнай дзейнасці прадугледжвае правядзенне заліку. Адказ на ацэнку роўную 4 балам і вышэй прадугледжвае атрыманне заліку па вучэбнай дысцыпліне.

Крытэрыі ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці

Балы	Паказчыкі ацэнкі
1 (адзін)	Адсутнасць ведаў і кампетэнтнасці ў межах дысцыпліны; адмова ад адказу.
2 (два)	Фрагментарныя веды ў рамках дысцыпліны; веды асобных літаратурных крыніц, рэкамендаваных вучэбнай праграмай дысцыпліны; няўменне выкарыстоўваць навуковую тэрміналогію дысцыпліны, наяўнасць у адказе грубых памылак; пасіўнасць на практычных занятках, нізкі ўзровень культуры ў выкананні і афармленні заданняў.
3 (тры)	Недастаткова поўны аб'ём ведаў у рамках дысцыпліны; веданне часткі асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай дысцыпліны; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, выкладанне адказу на пытанні з істотнымі памылкамі; слабае валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, некампетэнтнасць у вырашэнні стандартных (тыпавых) задач; няўменне арыентавацца ў сутнасці асноўных тэорый, канцэпцый і кірункаў вивучаемай дысцыпліны; пасіўнасць на практычных занятках, нізкі ўзровень культуры ў выкананні і афармленні заданняў.
4 (чатыры)	Мінімальна дастатковы аб'ём ведаў у рамках дысцыпліны; засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай дысцыпліны; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, лагічнае выкладанне адказу на пытанні, уменне рабіць высновы без істотных памылак; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне выкарыстоўваць яго ў вырашэнні стандартных (тыпавых) задач; уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, метадах і кірунках дысцыпліны і даваць ім ацэнку; работа пад кіраўніцтвам выкладчыка на практычных занятках, дапушчальны ўзровень культуры выканання і афармлення заданняў.
5 (пяць)	Дастатковыя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, граматычнае, лагічна правільнае выкладанне адказу на пытанні, уменне рабіць высновы; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць у рашэнні вучэбных задач; засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай дысцыпліны; уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, метадах і кірунках дысцыпліны і даваць ім параўнальную ацэнку; самастойная работа на практычных занятках, фрагментарны ўдзел у групавых абмеркаваннях, дастатковы ўзровень культуры выканання і афармлення заданняў.

6 (шэсць)	Дастаткова поўныя і сістэматызаваныя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы; выкарыстанне неабходнай навуковай тэрміналогіі, граматычнае, лагічна правільнае выкладанне адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні і абгрунтаваныя высновы; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць у рашэнні вучэбных задач; засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай дысцыпліны; уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, метадах і кірунках дысцыпліны і даваць ім параўнальную ацэнку; актыўная самастойная работа на практычных занятках, перыядычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, дастаткова высокі ўзровень культуры выканання і афармлення заданняў.
7 (сем)	Сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, граматычнае, лагічна правільнае выкладанне адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць у пастаноўцы і рашэнні навуковых і прафесійных задач; засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай дысцыпліны; уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, метадах і кірунках дысцыпліны і даваць ім аналітычную ацэнку; актыўная самастойная работа на практычных занятках, удзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання і афармлення заданняў.
8 (восем)	Сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб'ёме вучэбнай праграмы; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, граматычнае, лагічна правільнае выкладанне адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць у пастаноўцы і рашэнні навуковых і прафесійных задач; здольнасць самастойна вырашаць складаныя праблемы ў рамках вучэбнай дысцыпліны; засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай дысцыпліны; уменне арыентавацца ў тэорыях, метадах і кірунках дысцыпліны і даваць ім аналітычную ацэнку; актыўная самастойная работа на практычных занятках, сістэматычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання і афармлення заданняў.
9 (дзевяць)	Сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы; дакладнае выкарыстанне навуковай

	<p>тэрміналогіі, граматынае, лагічна правільнае выкладанне адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні; валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць у пастаноўцы і рашэнні навуковых і прафесійных задач; здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі ў рамках вучэбнай праграмы; засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай дысцыпліны; уменне арыентавацца ў тэорыях, метадах і кірунках дысцыпліны і даваць ім аналітычную ацэнку; актыўная сістэматычная самастойная работа на практычных занятках, творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання і афармлення заданняў.</p>
10 (дзесяць)	<p>Сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы, а таксама па асноўных пытаннях па-за яе межамі; дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, граматынае, лагічна правільнае выкладанне адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні; бездакорнае валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне эфектыўна яго выкарыстоўваць у пастаноўцы і рашэнні навуковых і прафесійных задач; здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі ў рамках вучэбнай праграмы; поўнае і глыбокае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай дысцыпліны; уменне свабодна арыентавацца ў тэорыях, метадах і кірунках дысцыпліны і даваць ім аналітычную ацэнку, выкарыстоўваць навуковыя дасягненні іншых дысцыплін; самастойная творчая работа на практычных занятках, актыўны творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання і афармлення заданняў.</p>